

Metsa- ja puupõhiste toodete tarneahel. Nõuded

PEFC
RAHVUSVAHELINE
STANDARD

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu MTÜ

Toompuiestee 24

10149 Tallinn

EESTI

+372 529 7807

info@pefc.ee

www.pefc.ee

Autoriõigus

© PEFC Nõukogu 2020

Käesoleva standardi autoriõigus kuulub PEFC Nõukogule. Dokument on vabalt või nõudmisel kättesaadav PEFC Nõukogu ja Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu veebilehel.

Käesoleva standardi ühtegi osa ei tohi äriõigusel eesmärgil ilma PEFC Nõukogu loata mitte üheski vormis ega ühegi vahendiga muuta ega parandada, reprodutseerida ega kopeerida.

Dokumendi ametlik versioon on inglisekeelne. See dokument on tõlge ega ole ametlik dokument. Lahknevuste korral originaalteksti ja tõlke vahel kehtib inglisekeelne versioon.

Dokumendi peakiri: Metsa- ja puupõhiste toodete tarneahel. Nõuded.

Dokumendi nimetus: PEFC ST 2002:2020

Kinnitanud: PEFC Üldkogu

Kuupäev: 2020-01-17

Välja antud: 2020-01-14

Jõustunud: 2020-01-14

Üleminekutähtaeg: 2021-08-14

Sisukord

1	Reguleerimisala	5
2	Normdokumendid.....	6
3	Mõisted ja määratlused	6
4	Nõuded juhtimissüsteemidele	14
4.1	Üldnõuded	14
4.2	Dokumenteeritud protseduurid	14
4.3	Vastutusala ja volitused	14
4.4	Dokumenteerimine.....	15
4.5	Ressursijuhtimine	15
4.6	Järelevalve ja kontroll	16
4.7	Kaebused.....	16
4.8	Mittevastavus ja parandusmeetmed.....	16
4.9	Teenuste sisseost.....	17
4.10	Sotsiaalsed, tervishoiu- ja ohutusnõuded tarneahelas.....	17
5	Andmed sisendmaterjali kohta ja toodangu deklaratsioon	18
5.1	Andmed sisendmaterjali kohta	18
5.2	Toodangu deklaratsioon	18
5.3	Kaubamärkide kasutus	19
5.4	Ringlussevõetud materjali osatähtsus	19
6	Tarneahela meetodid	20
6.1	Üldpõhimõtted.....	20
6.2	Füüsilise eraldamise meetod	20
6.3	Protsendimeetod.....	20
6.4	Krediidimeetod	21
7	Nõuetekohase hoolsuse süsteemi nõuded	23
7.1	Üldpõhimõtted.....	23
	Lisa 1: PEFC nõuetekohase hoolsuse süsteemi rakendamine vastuolulistest allikatest pärit materjali tarne vältimiseks	24
	Lisa 2. Tarneahela standardi rakendamine mitme tegevuskohaga organisatsioonides	30

Eessõna

PEFC metsasertifitseerimisskeemide tunnustamise programm, lühidalt PEFC, on rahvusvaheline organisatsioon, mis edendab säästvat metsamajandamist metsamajandamise ning metsa- ja puupõhiste toodete tarneahela sertifitseerimise ja märgistamise kaudu.

PEFC-sertifitseeritud säästev metsamajandamine toimub PEFC poolt tunnustatud rahvuslike ja piirkondlike metsasertifitseerimisskeemide kaudu. Metsasertifitseerimisskeemide vastavust PEFC metsamajandamise säästlikkuse kriteeriumidele hindavad sõltumatud osapooled. Vaata lisateavet PEFC säästlikkuse kriteeriumide kohta PEFC veebilehelt www.pefc.org.

PEFC tarneahela sertifitseerimine põhineb käesoleval standardil. Käesolev standard annab kindluse, et PEFC väite või märgisega toodete metsa- ja puupõhine materjal pärineb PEFC-sertifitseeritud säästvalt majandatud metsast, ringlussevõetud materjalist ja/või PEFC-kontrollitud allikatest.

Käesolev standard on koostatud avatud ja läbipaistva protsessi käigus, mis põhines konsultatsioonidel ja konsensusel, hõlmates laialdasi huvirühmasid ning järgides dokumendis PEFC GD 1003:2009 toodud PEFC tehnilise dokumentatsiooni koostamise protseduure.

Käesolev standard asendab PEFC ST 2002:2013 standardi 2. väljaande (*vt lk 2, "Jõustumise tähtaeg"*).

Üleminekutähtaeg on 14.08.2022 . Pärast nimetatud tähtaega kohustab PEFC kõiki tarneahela sertifitseerimisi läbi viima käesolevas standardis sätestatud nõuete kohaselt. Pärast üleminekutähtaega tuleb kõik välised sertifitseerimis- ja resertifitseerimisauditid, järelevalveauditid ja kõik siseauditid läbi viia käesoleva dokumendi alusel.

Sissejuhatus

Käesoleva standardi eesmärk on võimaldada organisatsioonidel edastada täpset ja tõendatavat teavet metsa- ja puupõhiste toodete tooraine pärinemise kohta PEFC-sertifitseeritud säästvalt majandatud metsadest, ringlussevõetud materjalist või PEFC-kontrollitud allikatest.

Käesoleva standardi rakendamine praktikas ja selle standardi põhjal sertifitseerimine võimaldab organisatsioonidel näidata oma panust säästlikku ressurside majandamisse ja kindlat pühendumust ÜRO säästva arengu eesmärkidele¹.

Metsa- ja puupõhiste toodete päritolulase teabe edastamise eesmärk on suurendada nõudlust nendele toodetele, mis pärinevad säästvalt majandatud metsast, samuti suurendada nende toodete tarneid. Sel viisil stimuleeritakse turu nõudlust metsade majandamise pideva täiustamise järgi kogu maailmas.

1 Reguleerimisala

Käesolev standard hõlmab nõudeid, mida organisatsioon peab täitma, et edukalt rakendada metsa- ja puupõhiste toodete tarneahelat ja esitada klientidele PEFC väiteid metsa- ja puupõhiste toodete pärinemise kohta säästvalt majandatud metsadest, ringlussevõetud materjalist ja PEFC-kontrollitud allikatest.

Käesolevad tarneahela nõuded kirjeldavad protseduure, mis puudutavad metsa- ja puupõhiste toodete klassifitseerimist vastavalt määratletud materjalikategoriatele, mis võimaldavad hangitud toormaterjali kohta saadud päritoluteabe üle kanda teabeks, mida organisatsioon esitab müüdava toodangu päritoluteabena. Käesolev standard määratleb kolm valikulist tarneahelameetodit, milleks on füüsilise eraldamise meetod, protsendimeetod ja krediitimeetod.

Käesolev standard määratleb ka juhtimissüsteemi nõuded tarneahela protseduuride rakendamiseks ja juhtimiseks, sealhulgas töötervishoiu ja tööohutusega seotud nõuded.

Käesolevat tarneahela standardit tuleb kasutada koos PEFC väidetega.

Käesoleva standardi lisa 2 määratleb standardi rakendamise mitme tegevuskohaga organisatsioonides.

Käesoleva tarneahela standardi rakendamisega seotud väidete ja vastavate märgiste kasutamine põhineb ISO 14020 standardil. Tarneahelaga hõlmatud ringlussevõetud materjaliga seotud nõuded põhinevad ISO/IEC 14021 standardil.

Toodete märgistamine on vabatahtlik suhtlusvahend, mida organisatsioonid saavad tarneahela protsessis/protsessides kasutada. Niipea, kui organisatsioon otsustab kasutada PEFC kaubamärke tootel või tooteväliselt, saab PEFC kaubamärkide kasutamise nõuetest tarneahela osas kehtivate nõuete lahutamatu osa.

Käesolevat standardit rakendatakse vastavushindamisel, mis põhineb PEFC Nõukogu või PEFC tunnustatud metsasertifitseerimise skeemide sätestatud nõuetel ning mida viib läbi kolmas osapool. Vastavushindamist loetakse samaväärseks toote sertifitseerimisega ning vastavushindamise läbiviimisel tuleb järgida ISO/IEC 17065 standardit.

Sõnu "peab"/"tuleb" kasutatakse käesolevas standardis juhul, kui toodud sätted on kohustuslikud. Sõnu "peaks"/"tuleks" kasutatakse juhul, kui osutatakse sätetele, mille täitmine ei ole küll kohustuslik, kuid mille vastuvõtmist ja täitmist eeldatakse. Sõna "võib" kasutatakse käesolevas standardis juhul, kui standard lubab antud sätet rakendada, sõna "saab/on võimalik" viitab standardi kasutaja võimele sätet rakendada või kasutajale antud valikuvõimalusele.

¹Täpsemat teavet ÜRO säästva arengu eesmärkide kohta vaata interneti aadressil: <https://sustainabledevelopment.un.org>.

2 Normdokumendid

Alljärgnevad normdokumendid moodustavad käesoleva standardi lahutamatu osa. Nii dateeritud kui ka dateerimata normdokumentide puhul kehtib viidatud normdokumendi viimane väljaanne (sealhulgas mis tahes muudatused).

PEFC GD 2001, Metsa- ja puupõhiste toodete tarneahel. Kasutusjuhend [*Chain of Custody of Forest-Based Products – Guidance for Use*]

PEFC ST 2001, PEFC kaubamärgireeglid. Nõuded [*PEFC Trademark Rules – Requirements*]

PEFC ST 2003, Nõuded sertifitseerimisasutustele PEFC rahvusvahelise tarneahela standardi alusel sertifitseerimiseks [*Requirements for Certification Bodies operating Certification against the PEFC International Chain of Custody Standard*]

ISO/IEC Juhend 2. Standardimine ja standardimisega seotud tegevused. Põhisõnava [Guide 2, *Standardization and related activities – General vocabulary*]

ISO 9000, Kvaliteedijuhtimissüsteemid. Sõnava ja üldpõhimõtted [*Quality management systems – Fundamentals and vocabulary*]

ISO 14020, Keskkonnamärgised ja deklaratsioonid. Üldpõhimõtted [*Environmental labels and declarations – General principles*]

ISO 14021, Keskkonnamärgised ja deklaratsioonid. Isedeklareeritav keskkonnainfo (II tüübi keskkonnamärgis) [*Environmental labels and declarations – Self-declared environmental claims (Type II environmental labelling)*]

ISO 19011, Juhtimissüsteemi auditeerimise juhised [*Guidelines for auditing management systems*]

ISO/IEC 17065, Vastavushindamine. Tooteid, protsesse ja teenuseid sertifitseerivatele asutustele esitatavad nõuded [*Conformity assessment – Requirements for bodies certifying products, processes and services*]

EN 643, Paber ja papp. Taaskasutatud paberi ja papi kvaliteediklasside Euroopa nimekiri [*Paper and board – European list of standard grades of recovered paper and board*]

3 Mõisted ja määratlused

Lisaks alljärgnevalt toodud määratlustele kehtivad kõnealuses standardis ISO/IEC juhendis 2 ja ISO 9000 standardis sätestatud asjakohased mõisted ja määratlused.

3.1 Akrediteeritud sertifikaat

Sertifitseerimisasutuse akrediteerimisulatuses raames väljastatud sertifikaat, mis kannab akrediteerimisasutuse sümbolit.

3.2 PEFC tunnustatud organ

Üksus, mida PEFC Nõukogu on enda nimel volitanud PEFC skeemi administreerima.

Märkus: tunnustatud organiks on antud riigis tegutsev PEFC rahvuslik juhtorgan või mõni teine üksus, mida PEFC Nõukogu on volitanud PEFC skeemi administreerima.

3.3 Sertifitseeritud materjali osatähtsus

PEFC-sertifitseeritud materjali osatähtsus (protsentides) tootes või **tootegrupis**.

3.4 Väiteperiood

Ajavahemik, mis on määratud **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** kohta esitatud väite kasutamiseks tootes või **tootegrupis**.

Märkus: väiteperioodi võib määrata ka üksiku toote, tellitud töö või tootepartii kohta.

3.5 Kaebus

Organisatsioonile esitatud rahulolematuse väljendus, mis on seotud organisatsiooni vastavusega käesoleva standardi nõuetele; või kaebuse käsitlemise protsess, mille tulemusena eeldatakse otsest või kaudset vastust või otsust.

3.6 Konfliktne puit

“Puit, millega tarneahela teatavas etapis on kaubelnud relvastatud rühmad, kas mässuliste rühmitused või regulaarmee sõdurid, või relvastatud konfliktis osalenud tsiviilametnikud või nende esindajad, kas konflikti pikendamise või konfliktolukorra pikemas perspektiivis ärakasutamise eesmärgil. (...) Konfliktne puit ei ole tingimata ebaseaduslik.” Puidu kasutamine iseenesest võib olla otsene konflikti põhjus.

Märkus: määratluses on tsiteeritud UNEP definitsiooni.

3.7 Vastuolulised allikad

Metsa- ja puupõhine materjal, mille päritolu allikaks on:

- a) tegevused, mis ei ole kooskõlas kohaldatavate kohalike, riiklike ja rahvusvaheliste metsamajandamisega seotud õigusaktidega, mis sätestavad muu hulgas, kuid mitte ainult, metsamajandamisvõtted; loodus- ja keskkonnakaitse; kaitstavad ohustatud liigid; põlisrahvaste, kohalike kogukondade või teiste **mõjutatud huvirühmade** kinnisvara, maaomandi- ja maakasutusõiguse; tervisekaitse ja tööohutuse teemad; korruptsiooni ärahoidmise ning kohaldatavate tasude ja maksude tasumise;
- b) tegevused, mille käigus ei säilitata **metsade** võimet jätkusuutlikult toota puidulisi ja mittepuidulisi metsasaadusi ning teenuseid või mille tulemusena raiemahud ületavad metsade jätkusuutlikkuse taseme;
- c) tegevused, kus metsamajandamisel ei arvestata bioloogilise mitmekesisuse säilitamise, kaitsmise või edendamisega maastiku, ökosüsteemi, liikide või geneetilisel tasandil;
- d) tegevused, kus **ökoloogiliselt tähtsad metsaalad** ei ole määratletud, kaitstud, säilitatud või kõrvale jäetud;
- e) tegevused, mille käigus toimub **metsa muutmine mittemetsamaaks**, välja arvatud põhjendatud juhtudel, kui **metsa muutmine mittemetsamaaks**:
 - i. on kooskõlas riikliku ja piirkondliku maakasutuse ja metsamajandamise poliitika ja õigusnormidega, mida kohaldatakse maakasutuse ja metsamajandamise osas; ja
 - ii. ei avalda kahjulikku mõju **ökoloogilise tähtsusega metsaaladele**, kultuurilise või sotsiaalse tähtsusega aladele või teistele kaitsealadele; ja
 - iii. ei hävita märkimisväärselt suure süsinikuvaruga alasid ning
 - iv. annab panuse pikaajaliste kaitsealade, majanduslike ja sotsiaalsete hüvede loomisse;
- f) tegevused, mida ei viida läbi Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1998. aasta deklaratsiooni aluspõhimõtete ja õiguste kohta tööl vaimus;
- g) tegevused, mida ei viida läbi ILO põlisrahvaste ja hõimurahvaste 2007. aasta deklaratsiooni vaimus;
- h) **konfliktne puit**;
- i) **geneetiliselt muundatud puud**.

Märkus 1 (3.7 b, d ja e kohta): “vastuolulisteks allikateks” ei peeta tegevusi lühikese rotatsiooniga metsaistandikes, kus raietsükkel on alla 35 aasta ning mis asuvad põllumajandusliikul maal.

Märkus 2 (3.7 i kohta): geneetiliselt muundatud puude kasutamise keeld võeti vastu PEFC Üldkogul ning põhineb ettevaatuspõhimõttel. Kuni pole teaduslikke andmeid selle kohta, et geneetiliselt muundatud puude mõju inimeste ja loomade tervisele ning keskkonnale on samaväärne või positiivsem kui puudel, mille geneetilisi omadusi parandatakse traditsiooniliste meetoditega, ei tohi geneetiliselt muundatud puid kasutada.

3.8 Krediidimeetod

Tarneaahela meetod, mille puhul sertifitseeritud materjalist saadud krediit kantakse üle PEFC-kontrollitud allikatest pärit materjalile samas **PEFC tootegrupis**.

3.9 Nõuetekohase hoolsuse süsteem

Süsteemide ja meetmete kogum, milleks on teabe kogumine, riskihindamine ja riski leevendamine, mida organisatsioon rakendab **metsa- ja puupõhise materjali vastuolulistest allikatest** pärinemise vältimiseks.

Märkus: **organisatsioonid** võivad teha üksteisega koostööd ja nõuetekohase hoolsuse süsteemi rakendamiseks teenuseid sisse osta, kuid vastutus nõuetekohase hoolsuse süsteemi vastavuse eest käesoleva standardi nõuetele lasub **organisatsioonil** endal.

3.10 Ökoloogiliselt tähtsad metsaalad

Metsaalad, mis

- a) hõlmavad kaitstavaid, haruldasi, tundlikke ja esinduslikke metsaökosüsteeme;
- b) hõlmavad märkimisväärses kontsentratsioonis endeemilisi liike ja elupaiku ning ohustatud liikide elupaiku sellises tähenduses, nagu on toodud tunnustatud andmestikes;
- c) hõlmavad ohustatud ja kaitstud geneetiliste ressursside säilitamist kohapeal;
- d) aitavad säilitada üleilmsel, piirkondlikul ja riiklikul tasandil märkimisväärselt suuri maastikke, kus levivad looduslikult ja suurtes kogustes looduslikud liigid.

3.11 Samaväärne sisendmaterjal

Metsa- ja puupõhine materjal, mida võib üksteisega asendada toodangu välimust, funktsiooni, kategooriat, tüüpi või väärtust märkimisväärselt muutmata.

3.12 Mets

Mets on maa-ala, mille pindala on vähemalt 0,05-1,0 hektarit ja puuvõrade liitus (või võrdväärne tihedus) vähemalt 10-30%, ning kaetud puudega, mis saavutaksid küpsuseaks sellel kasvukohal vähemalt 2-5 meetrit. Mets võib koosneda ka suletud metsast, kus erinevate rinnete puud ja alusmets katavad suure osa maa-alast, või avatud metsast. Noored looduslikud metsad ja kõik istandikud, mis pole veel saavutanud puuvõrade 10-30%list liitust ega puude kõrgust vähemalt 2-5 meetrit, loetakse samuti metsaks nii, nagu arvatakse metsa hulka maa-ala, mis on tavaliselt osa metsast, kuid ajutiselt puudeta raiete või samalaadse inimtegevuse tõttu või looduslikel põhjustel, kuid mille puhul võib eeldada tagasi muutumist metsaks (allikas: ÜRO 2002).

3.13 Metsa- ja puupõhine materjal

Metsast või mõnest teisest allikast pärit materjal, mida PEFC Nõukogu tunnustab kui PEFC-sertifitseerimiseks sobivat materjali, näiteks **mittemetsamaal kasvavad puud**, sealhulgas **ringlussevõetud materjal**, mis algselt pärines nendest allikatest/nendelt aladelt, samuti

puiduline ja mittepuiduline materjal, näiteks kork, metsaseened ja -marjad jne, mida tavaliselt nimetatakse **mittepuidulisteks metsasaadusteks**.

3.14 Metsa- ja puupõhised tooted

Metsa- ja puupõhisest materjalist tooted, sealhulgas mõõdetavad, kuid mittemateriaalsed tooted, näiteks **metsa- ja puupõhisest materjalist** toodetud energia.

3.15 Metsa muutmise mittemetsamaaks

Metsa muutmise mittemetsamaaks või **metsaistandikuks** otsese inimtegevuse käigus.

Märkus: metsa uuendamist puude istutamise või puuseemnete otsese külvamise teel ja/või loodusliku uuenduse tekkele kaasaaitamist, mille tulemusena domineeriksid samad puuliigid, mis raiuti, või pärismaised puuliigid, ei loeta metsamaa muutmiseks mittemetsamaaks.

3.16 Metsaistandik

Mets, mis on rajatud võõrliikidest või teatavatel juhtudel pärismaistest puuliikidest istutamise või külvamise teel, peamiselt puiduliste või mittepuiduliste toodete tootmiseks ja teenuste osutamiseks.

Märkus 1: istandikuks nimetatakse kõiki võõrliikidest koosnevaid puistuid, mis on rajatud puiduliste või mittepuiduliste toodete tootmiseks ja teenuste osutamiseks.

Märkus 2: istandikuks nimetatakse ka mõnest pärismaistest liigist koosnevat puistut, mida iseloomustab intensiivne maapinna ettevalmistus (nt kultiveerimine), sirged puuderead ja/või ühevanuseline puistu.

Märkus 3: käesoleva mõiste rakendamine eeldab rahvusliku metsaterminoloogia ja õiguslike nõuete arvestamist.

3.17 Geneetiliselt muundatud puud

Puud, mille geneetilist materjali on muudetud viisil, mis loomulikult paljunemisel või ja/või rekombineerumisel ei ole võimalik, võttes arvesse kohaldatavaid õigusakte, mis määratlevad geneetiliselt muundatud organismide konkreetse mõiste.

Märkus 1: geneetiliselt muundatud puud saavad tekkida järgmistel geneetilise muundamise meetoditel (ELi direktiiv 2001/18/EÜ):

- 1) rekombinantse nukleiinhappe tehnoloogiad, mis hõlmavad geneetilise materjali uute kombinatsioonide moodustamist ükskõik milliste vahenditega väljaspool organismi toodetud nukleiinhappe molekulide asetamisel viirusesse, bakteriaalsesse plasmidi või muusse vektorsüsteemi ja nende inkorporeerimist;
- 2) meetodid, mille puhul organismiväliselt ettevalmistatud pärilikkusmaterjal viiakse otse organismi, sealhulgas mikroinjektsioon, makroinjektsioon ja mikrokapseldamine;
- 3) rakkude liitmine (kaasa arvatud protoplastide liitmine) ehk hübriidiseerimine, mille puhul kahe või mitme raku liitmisel looduses mitteesinevate meetodite abil tekivad uue pärilikkusmaterjali kombinatsiooniga elusrakud.

Märkus 2: geneetiliselt muundatud puud ei teki järgmistel geneetilise muundamise meetoditel (ELi direktiiv 2001/18/EÜ):

- 1) viljastamine in vitro;
- 2) looduslikud protsessid, näiteks: konjugatsioon, transduktsioon, transformatsioon;
- 3) polüploiduse indutseerimine.

3.18 Materjali kategooria

Teatud omadustega materjal, nimelt **PEFC-sertifitseeritud materjal, muu materjal, neutraalne materjal** ja **PEFC-kontrollitud allikad**.

3.19 Mitme tegevuskohaga organisatsioon

Keskse funktsiooniga **organisatsioon** (tavaliselt ja käesolevas kontekstis "peakontor"), kus planeeritakse, kontrollitakse ja juhitakse tarneahelaga seotud tegevusi, ning millel on üks või rohkem kui üks tegevuskohta, kus osaliselt või täielikult viiakse läbi tarneahelaga seotud tegevusi.

3.20 Neutraalne materjal

Metsa- ja puupõhisest materjalist erinev **materjalikategooria**, näiteks metall või plastik, mida ei võeta arvesse **tootegrupi sertifitseeritud materjali osatähtsuse** arvutamisel.

3.21 Organisatsioon

Isik või isikute rühm, kellel on oma funktsioon, mis hõlmab vastutust, volitusi ja suhteid seatud eesmärkide saavutamiseks.

Märkus: käesoleva standardi kontekstis täidab **PEFC tunnustatud sertifikaadiga** hõlmatud organisatsioon käesoleva standardi nõudeid.

3.22 Muu materjal

Metsa- ja puupõhise materjali materjalikategooria, mille osas **organisatsioon** ei ole **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** rakendamisega kindlaks määranud, et materjali **vastuolulistest allikatest** pärinemise seisukohast on tegemist "mittemärkimisväärse riskiga".

3.23 Teenuste sisseost

Organisatsiooni PEFC tarneahelaga seotud asjakohased tegevused, mida teostab mõni teine juriidiline isik ning mille üle **organisatsioon** ei teosta pidevat kontrolli või järelevalvet.

Märkus: tavaliselt ei loeta teenuste sisseostuks materjalide/toodete transporti, (maha)laadimist ja ladustamist, välja arvatud juhul, kui esineb oht, et erinevad **materjalikategooriad** või materjalid, mille **sertifitseeritud osatähtsus** on erinev, võivad üksteisega seguneda.

3.24 PEFC-sertifitseeritud materjal

Materjalikategooriad järgmistes tootegruppides:

a) **tarnija** tarnitud **metsa- ja puupõhine materjal**, millel on **PEFC tunnustatud sertifikaat PEFC väitega** „x% PEFC-sertifitseeritud“ [„x% PEFC certified“] või tarnija tarnitud metsa- ja puupõhine materjal, millel on **PEFC tunnustatud** metsamajandamise standardi põhjal väljastatud **sertifikaat** mõne teise PEFC tunnustatud skeemi väitega.

Märkus: PEFC tunnustatud skeemi väited on toodud **PEFC veebilehel**.

b) **ringlussevõetud materjal** (mis ei ole tarnitud **PEFC väitega** „x% PEFC-sertifitseeritud“).

3.25 PEFC-sertifitseeritud toode

Organisatsiooni müüdud/ülekantud toode, millel on **PEFC väide** „x% PEFC-sertifitseeritud“.

3.26 PEFC tarneahel

Organisatsiooni protseduurid **metsa- ja puupõhiste toodete** käsitlemiseks ja nende **materjalikategooriaga** seotud teabe haldamiseks ning korrektsete ja tõendatavate **PEFC väidete** esitamiseks.

3.27 PEFC väide

Organisatsiooni müügi- ja tarnedokumentides materjali/toote kohta esitatud deklaratsioon, täpsemalt väited „x% PEFC-sertifitseeritud“ ja „**PEFC-kontrollitud allikad**“.

Märkus 1: **organisatsioonid**, mis kasutavad **füüsilise eraldamise** meetodit selleks, et esile tuua **PEFC-sertifitseeritud materjali**, mida pole kunagi segatud **PEFC-kontrollitud allikatest** pärit materjaliga, võivad **PEFC-sertifitseeritud materjali** kohta kasutada sõnastuse „100% PEFC-sertifitseeritud“ asemel sõnastust „100% PEFC-päritolu“ juhul, kui materjali, mille kohta kehtis väide „100% PEFC-sertifitseeritud“ või mõni muu PEFC tunnustatud väide, tarnis tarnija, kes on PEFC tunnustatud metsamajandamise standardi alusel väljastatud **PEFC tunnustatud sertifikaadiga** kaetud metsaomanik/metsamajandaja; või juhul, kui tarnitud **PEFC-sertifitseeritud materjal** oli juba eelnevalt tarnitud väitega „100% PEFC-päritolu“. **Organisatsioonid**, mis saavad materjali väitega „100% PEFC-päritolu“ ja rakendavad **protsendimeetodit** või **krediidimeetodit**, peavad seda samatähenduslikuks **PEFC väitega** „100% PEFC-sertifitseeritud“.

Märkus 2: loetelu PEFC aktsepteeritud lühenditest ja PEFC väidete tõlgetest on toodud **PEFC veebilehel**.

3.28 PEFC-kontrollitud allikad

Metsa- ja puupõhiseid tooteid hõlmav **materjalikategooria**, mille suhtes on **organisatsioon nõuetekohase hoolsuse süsteemi** rakendamise tulemusena veendunud, et materjali pärinemise osas **vastuolulistest allikatest** on tegemist „mittemärkimisväärse riskiga“.

Märkus: „PEFC-kontrollitud allikad“ on samuti **PEFC väide**, mida võib sellisesse **materjalikategooriasse** kuuluva materjali kohta kasutada.

3.29 PEFC klient

Üksus, mis on saanud **organisatsioonilt PEFC väite** toodetele, millele üksus on omandanud õiguse ja/või mis on üksuse füüsilises valduses.

Märkus 1: juhul, kui materjale/tooteid ei tarnita üksusele, mis on materjali õiguslik omanik, vaid mõnele teisele üksusele, määratleb **organisatsioon PEFC kliendina** käesoleva mõiste tähenduses ühe nimetatud üksustest, st üksuse, mis omab õigust materjalile/tootele või üksuse, mille füüsilises valduses on materjal/toode.

Märkus 2: mõiste **PEFC klient** võib tähendada ka **organisatsioonisisest klienti** juhul, kui edasised tootegrupid on määratletud.

3.30 PEFC tootegrupp

Samaväärse sisendmaterjaliga toode või toodete grupp, millele **organisatsioon** taotleb **tarneahela sertifikaati**. Tootegrupi määratleb toote nimi/tüüp ja kategooria, (puu)liikide tüüp/tüübid, tarneahela meetod, **materjalikategooria** ja **PEFC väide/väited**.

Märkus 1: **organisatsioon** võib PEFC tootegrupina määratleda üksikud tooted, tootepartiid ja tellimused.

Märkus 2: **organisatsioon** võib paralleelsete või järjestikuste etappidena toimivateks tootmis- või kauplemisprotsessideks määratleda ühe või rohkema tootegrupi.

Märkus 3: **mitme tegevuskohaga organisatsiooni** puhul võivad PEFC tootegrupid katta mitmeid tegevuskohti, nagu on kirjeldatud käesoleva standardi lisa 2 alapunktis 2.2.

3.31 PEFC tunnustatud sertifikaat

- (a) PEFC tunnustatud metsamajandamise skeemi/metsamajandamise standardi alusel PEFC teavitamise õigusega sertifitseerimisasutuse väljastatud kehtiv akrediteeritud metsamajandamise sertifikaat;

- (b) käesoleva standardi või mõne teise PEFC tunnustatud tarneahela standardi alusel PEFC teavitamise õigusega sertifitseerimisasutuse väljastatud kehtiv akrediteeritud tarneahela sertifikaat.

Märkus 1: PEFC tunnustatud metsasertifitseerimise skeemid ja tarneahela standardid leiab PEFC veebilehelt.

Märkus 2: juhul, kui on tegemist grupisertifikaadiga või mitme tegevuskoha sertifikaadiga, mille puhul kinnitus selle kohta, et tegevuskoht või grupis osaleja on kaetud sertifikaadiga, on toodud eraldi dokumendis, näiteks sertifikaadi lisas või alamsertifikaadis, kuuluvad need dokumendid sertifikaadi juurde ja moodustavad üheskoos tegevuskoha/osaleja PEFC tunnustatud sertifikaadi.

3.32 PEFC veebileht

Veebilehe aadress on www.pefc.org.

3.33 Protsendimeetod

Tarneahela meetod, mille puhul arvutatakse **PEFC tootegrupi sertifitseeritud materjali osatähtsus** määratud **väiteperioodi** kohta **PEFC tootegrupi** sisendmaterjali põhjal.

3.34 Füüsilise eraldamise meetod

Tarneahela meetod konkreetse **PEFC tootegrupi PEFC väite** kontrollimiseks, mis põhineb erinevate materjalikategooriate selgel määramisel ja/või eraldamisel **organisatsiooni** kõikides tegevustes.

3.35 Ringlussevõetud materjal

Metsa- ja puupõhine materjal:

- (a) mida tootmisprotsessis taaskasutatakse jäätmetest. Siia ei kuulu taaskasutus, mis hõlmab protsessi käigus tekkinud ümbertöödeldud, uuesti peenestatud materjali või jäätmeid, mida on võimalik sama protsessi käigus taas kasutusele võtta. Siia ei kuulu kõrvalsaadused esmastest tootmisprotsessidest, näiteks saetööstuse kõrvalsaadused (saepuru, puiduhake, koor jne) või metsatööde jäägid (*residues*) (koor, oksatüükad, juured jne), sest neid ei peeta jäätmeteks (*waste*).
- (b) mis on tekkinud kodumajapidamistes või kaubandus-, tööstus- ja ametiasutustes, mis täidavad oma rolli toote lõppkasutajana ning mille tulemusena ei saa toodet enam ettenähtud otstarbel kasutada. See hõlmab ka turustuskanalist tagastatud materjali.

Märkus 1: mõiste „võimalik sama protsessi käigus taas kasutusele võtta“ tähendab, et protsessi käigus saadud materjali kasutatakse korduvalt sama protsessi käigus samas tegevuskohas. Näiteks, puitpaneelide tootmisel tekivad nende töötlemisel pressiliinil jäägid, mida kasutatakse korduvalt samal pressiliinil. Seda materjali ei peeta ringlussevõetud materjaliks.

Märkus 2: määratlus põhineb ISO 14021 määratlustel.

Märkus 3: näiteid ringlussevõetud materjalidest on toodud dokumendis PEFC GD 2001.

3.36 Libisev keskmine protsent

Tarneahela meetod, mille puhul arvutatakse **PEFC tootegrupi sertifitseeritud materjali osatähtsus** määratud **väiteperioodi** kohta, võttes aluseks enne väiteperioodi tarnitud **PEFC tootegrupi** sisendmaterjali keskmise.

3.37 Põhjendatud kahtlus

Teave, mille osas viitavad tõendid sellele, et **metsa- ja puupõhine materjal** pärineb **vastuolulistest allikatest**.

Märkus: **põhjendatud kahtlus** võib tekkida kolmandatel osapooltel, samuti **organisatsioonil** endal.

3.38 Tarnija

Üksus, mis tarnib materjali, mida kasutatakse **organisatsiooni PEFC tootegrupi** sisendina.

Märkus 1: juhul, kui PEFC-sertifitseeritud tooteid ei tarni füüsiliselt üksus, millele kuulub nende omandiõigus, vaid mõni teine üksus, loetakse toote/kauba tarnijaks üksus, mis on kaetud **PEFC tunnustatud sertifikaadiga** ning on määratlenud organisatsiooni **PEFC kliendina**.

Märkus 2: mõiste "tarnija" võib viidata ka organisatsioonisisesele tarnijale, kui järgnevad tootegrupid on määratletud.

3.39 Kaubamärgi kasutus

PEFC kaubamärkide kasutamine tootel või tooteväliselt.

3.40 Mittemetsamaal kasvavad puud

Puud, mis kasvavad väljaspool siseriiklikult **metsamaaks** klassifitseeritud ala.

4 Nõuded juhtimissüsteemidele

4.1 Üldnõuded

4.1.1 **Organisatsioon** peab rakendama juhtimissüsteemi vastavalt käesoleva standardi nõuetele, et tagada **PEFC tarneahela** protseduuride korrektne ja järjepidev täitmine. Juhtimissüsteem peab sobima teostatava töö tüübi, ulatuse ja mahuga ning hõlmama sisseostetavaid teenuseid, mis on asjakohased **organisatsiooni** tarneahela ja **mitme tegevuskohaga organisatsiooni** korral kõikide tegevuskohtade toimimiseks (vt lisa 2).

4.1.2 **Organisatsioon** peab määrama **PEFC tarneahela** ulatuse täpsustades **PEFC tootegrupid**, mille osas **PEFC tarneahela** nõudeid rakendatakse.

4.1.3 **Organisatsioon** võib kasutada üksnes neid **PEFC väiteid** ja PEFCga seotud avaldusi, mis on **organisatsiooni** hinnangu kohaselt korrektsed ja hõlmatud organisatsiooni **PEFC tarneahelaga**.

4.2 Dokumenteeritud protseduurid

4.2.1 **Organisatsioon** peab koostama **PEFC tarneahela** protseduurid. Dokumenteeritud protseduurid peavad sisaldama vähemalt alljärgnevat elemente:

- (a) **PEFC tarneahelaga** seotud vastutusvaldkonnad ja volitused;
- (b) tootmisprotsessidega/kauplemisega hõlmatud toormaterjalivoo kirjeldus, sealhulgas **tootegruppide** määratlus;
- (c) **PEFC tarneahela** toimimiseks vajalikud protseduurid, mis sisaldavad käesoleva standardi kõiki nõudeid, sealhulgas:
 - i **materjalikategooriate** määratlemine;
 - ii **PEFC-sertifitseeritud materjali, PEFC-kontrollitud allikatest pärit materjali ja muu materjali füüsiline eraldamine**;
 - iii **tootegruppide** määratlemine, **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** arvutamine, krediitkontode haldamine, sertifitseeritud materjali protsendi toodangule ülekanndmine (**protsendi- või krediitimeetodit** kasutavad **organisatsioonid**);
 - iv toodete ja **PEFC väidete** müük/ülekanndmine, sealhulgas dokumentatsioon, kus kajastuvad **PEFC väited**, ning muu tootepealne ja tooteväline **kaubamärkide kasutus**;
 - v dokumenteerimine;
 - vi siseauditid ja mittevastavuse kontroll;
 - vii **nõuetekohase hoolsuse süsteem**;
 - viii kaebuste menetlemine;
 - ix **teenuste sisseost**.

4.3 Vastutusala ja volitused

4.3.1 Üldvastutus

4.3.1.1 **Organisatsiooni** juhtkond peab määratlema ja dokumenteerima juhtkonna vastutusala, et tagada tarneahela nõuete järjepidev täitmine vastavalt käesolevale standardile.

Organisatsiooni vastutusala tuleb teha kättesaadavaks **organisatsiooni** personalile, **tarnijatele, klientidele** ja teistele huvitatud osapooltele.

4.3.1.2 **Organisatsiooni** juhtkond peab nimetama juhtkonna liikme, kellel lisaks teistele ülesannetele vastutusalas lasub üldvastutus ja volitused **organisatsiooni PEFC tarneahela osas**.

4.3.2 Vastutusala ja volitused tarneahelas

Organisatsioon peab leidma personali, kes viib läbi tegevusi organisatsiooni **PEFC tarneahela** nõuete järjepidevaks täitmiseks ning määratlema personali vastutuse ja volitused alapunkti 4.2.1 lõikes c) i-viii toodud protseduuride rakendamiseks.

Märkus: **PEFC tarneahelaga** seotud ülal kirjeldatud vastutus ja volitused võivad olla kumulatiivsed.

4.4 Dokumenteerimine

4.4.1 **Organisatsioon** peab **PEFC tarneahela** standardi nõuetele vastavuse tõendamiseks koostama ja säilitama dokumentatsiooni, mis koosneb vähemalt alljärgnevatest dokumentidest, mis on seotud **PEFC tarneahelaga** hõlmatud **tootegruppidega**:

a) dokumendid, mis kajastavad kõikide **tarnijate PEFC väitega** tarnitud sisendmaterjali, sealhulgas dokumendid, mis tõendavad **tarnijate PEFC**-sertifitseeritud staatust;

Märkus: tõendavad dokumendid saab printida **PEFC veebilehelt**.

b) dokumendid kogu sisendmaterjali, sealhulgas **PEFC väitega** materjali kohta; dokumendid, mis on seotud sisendmaterjali tarnimisega ning dokumendid ringlussevõetud sisendmaterjali kohta teabega, mis näitab, et järgitakse **ringlussevõetud materjali** määratlust;

c) dokumendid **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** (protsendi) arvutamise kohta, sertifitseeritud materjali protsendi toodangule ülekandmise kohta ja krediidikonto haldamise kohta, nii nagu on asjakohane;

d) dokumendid kõikide müüdüd/ülekantud toodete kohta, sealhulgas **PEFC väited** ja toodangu tardedokumendid;

e) dokumendid **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** kohta, sealhulgas dokumendid riskihindamiste ja märkimisväärse ohuga seotud tarnete haldamise kohta, kui see on asjakohane;

f) dokumendid siseauditite, tarneahela perioodilise läbivaatamise, mittevastavuste ja parandusmeetmete kohta;

g) dokumendid kaebuste ja nende menetlemise kohta.

4.4.2 **Organisatsioon** peab dokumente säilitama vähemalt viis aastat.

4.5 Ressursijuhtimine

4.5.1 Inimressursid/personal

Organisatsioon peab tagama, et kõik töötajad, kes viivad läbi **PEFC tarneahela** järjepideva rakendamisega seotud tegevusi, on selleks pädevad, ning tõendama seda töötajate asjakohaste koolituste läbimist, hariduse omandamist, oskusi ja kogemusi tõendavate dokumentide põhjal.

4.5.2 Tehnilised vahendid

Organisatsioon peab määratlema, tagama ja säilitama infrastruktuuri ja tehnilised vahendid, mis on vajalikud **PEFC tarneahela** tõhusaks ja järjepidevaks rakendamiseks vastavalt käesoleva standardi nõuetele.

4.6 Järelevalve ja kontroll

4.6.1 **Organisatsioon** peab vähemalt igal aastal ja enne esmast sertifitseerimisauditit läbi viima siseauditi, mille käigus kontrollitakse organisatsiooni vastavust käesoleva standardi kõikidele kohaldatavatele nõuetele, sealhulgas **teenuste sisseostuga** seotud tegevused, ning määratleb vajadusel rakendatavad parandus- ja ennetusmeetmed.

Märkus: informatiivne juhend siseauditite läbiviimiseks on toodud standardis ISO 19011.

4.6.2 **Organisatsiooni** juhtkond peab vähemalt kord aastas läbi vaatama **organisatsiooni** siseauditi tulemused ja **organisatsiooni PEFC tarneahela**.

4.7 Kaebused

4.7.1 **Organisatsioon** peab koostama protseduurid **tarnijatelt, klientidelt** ja teistelt osapooltelt **organisatsiooni** tarneahela kohta esitatud **kaebuste** menetlemiseks vastavalt alapunktis 4.7.2 toodud nõuetele.

4.7.2 Kirjaliku **kaebuse** saamisel peab **organisatsioon**:

- a) kinnitama ametlikult kaebuse esitajale **kaebuse** kättesaamist kümne tööpäeva jooksul;
- b) koguma vajalikku teavet ja kontrollima seda, et hinnata **kaebuse** paikapidavust ja võtta **kaebuse** osas vastu otsus;
- c) teatama ametlikult kaebuse esitajale **kaebuse** osas vastu võetud otsusest ja kirjeldama **kaebuse** menetlemist;
- d) tagama vajadusel vastavate parandusmeetmete ja ennetustegevuste rakendamise.

4.8 Mittevastavus ja parandusmeetmed

4.8.1 Juhul, kui sise- või välisauditi käigus avastatakse mittevastavus käesoleva standardi nõuetele, peab **organisatsioon**:

- a) reageerima mittevastavusele ja vastavalt olukorrale:
 - i. kontrollima mittevastavust ja võtma kasutusele parandusmeetmed;
 - ii. tegelema tagajärgedega;
- b) hindama alljärgnevate meetodite abil vajadust abinõude tarvitusele võtmiseks mittevastavuse põhjuste likvideerimiseks, et mittevastavus ei korduks ega esineks mujal:
 - i. mittevastavuse läbivaatamine;
 - ii. **mittevastavuse põhjuste kindlaksmääramine**;
 - iii. sarnaste mittevastavuste esinemise või potentsiaalse esinemise kindlaksmääramine;
- c) vajalike tegevuste läbiviimine;
- d) rakendatud parandusmeetmete tõhususe kindlakstegemine;
- e) vajadusel muudatuste sisseviimine juhtimissüsteemi.

4.8.2 Parandusmeetmed peavad olema piisavalt tõhusad avastatud mittevastavuste kõrvaldamiseks.

4.8.3 **Organisatsioon** peab säilitama dokumenteeritud teabe, et tõendada:

- a) mittevastavuste iseloomu ja vastavate meetmete rakendamist;
- b) rakendatud parandusmeetmete tulemusi.

4.9 Teenuste sisseost

4.9.1 **Organisatsioon** võib **PEFC tarneahelaga** hõlmatud tegevuste teostamise tellida mõnelt teiselt üksuselt.

4.9.2 **Teenuste sisseostmisel** peab **organisatsioon** tagama, et sisseostetud teenuste osutamine vastaks igas etapis käesoleva standardi nõuetele, sealhulgas juhtimissüsteemi nõuetele. **Organisatsioon** peab sõlmima lepingu kõikide üksustega, millelt teenuseid sisse ostetakse, ning tagama, et

(a) **organisatsiooni PEFC tarneahelaga** hõlmatud materjalid/tooted oleksid füüsiliselt **teistest materjalidest** või toodetest eraldatud ja

(b) **organisatsioonil** oleks juurdepääs üksuse tegevuskohale/tegevuskohtadele sisseostetud teenuste osas sise- ja välisauditite läbiviimiseks, et hinnata teenuste vastavust käesoleva standardi nõuetele.

Märkus 1: teenuste sisseostulepingu vormi saab PEFC Nõukogult ja **PEFC tunnustatud organitelt**.

Märkus 2: sisseostetud teenuste siseauditite peab läbi viima vähemalt kord aastas ja enne sisseostetud teenuste osutamisega alustamist.

4.10 Sotsiaalsed, tervishoiu- ja ohutusnõuded tarneahelas

Käesolevas osas toodud tervishoiu ja tööohutusega seotud nõuded põhinevad Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1998. aasta deklaratsiooni aluspõhimõtete ja õiguste kohta töö nõuetele;

4.10.1 **Organisatsioon** peab näitama, et kohustub täitma käesolevas standardis määratletud sotsiaalseid, tervishoiu- ja ohutusnõudeid.

4.10.2 **Organisatsioon** peab näitama, et

- a) ei takista töötajaid omavahel vabalt suhtlemast, endi seast esindajaid valimast ega oma tööandjaga kollektiivläbirääkimisi pidamast;
- b) ei kasuta sunnitööd;
- c) ei kasutata töötajaid, kes ei ole seaduse kohaselt veel tööealised, 15-aastased või on kohustusliku koolihariduse omandamise eas, sõltuvalt sellest, millises rühmas on vanuse alammäär töösuhte alustamisel kõrgeim;
- d) töötajatele on tagatud võrdne kohtlemine ja võrdsed võimalused tööhõives;
- e) töötingimused tagavad tööohutuse ega ohusta tervist.

5 Andmed sisendmaterjali kohta ja toodangu deklaratsioon

5.1 Andmed sisendmaterjali kohta

5.1.1 **Organisatsioon** peab **tarnijalt PEFC tootegrupis** sisendina kasutatud materjali iga tarne kohta saama dokumentatsiooni alljärgneva teabega:

- a) **tarnija** andmed;
- b) toodete nimetus/kirjeldus;
- c) toodete kogus;
- d) tarneandmed, sh tarnekuupäev, tarneperiood või aruandeperiood;

PEFC väitega sisendmaterjali puhul peab dokumentatsioon sisaldama lisaks eelnevale alljärgnevat teavet:

- e) **PEFC tarne**kliendist **organisatsiooni** nimi;
- f) kohaldatav **PEFC väide** dokumentatsioonis nimetatud iga väitega toote kohta;
- g) **tarnija PEFC tunnustatud sertifikaadi** number.

Märkus 1: sertifikaadi number on numbrite või tähtede ja numbrite kombinatsioon, mis on sertifikaadi unikaalne identifikaator.

Märkus 2: taredokumentatsioon on näiteks arve või saateleht, mis annab vajaliku teabe.

5.1.2 Tuvastamine **tarnija** tasandil

5.1.2.1 Organisatsioon peab **PEFC veebilehe** kaudu kontrollima, kas kõik PEFC väitega sisendmaterjale tarninud tarnijad on kaetud PEFC tunnustatud sertifikaadiga.

5.1.2.2 **Organisatsioon** peab jagama kõik tarnitud materjalid, mida kasutatakse **PEFC tootegrupi** sisendmaterjalina, vastavatesse **materjalikategooriasse**.

5.2 Toodangu deklaratsioon

5.2.1 **PEFC tootegrupi** kuuluva **PEFC väitega** toodangu osas peab **organisatsioon PEFC klienti** varustama dokumentatsiooniga, kus iga tarne kohta on toodud alljärgnev teave:

- a) **PEFC kliendi andmed**;
- b) materjali tarniva **organisatsiooni** nimi;
- c) toote nimetus/kirjeldus;
- d) toote/toodete kogus;
- e) tarnekuupäev / tarneperiood / arveldamisperiood;
- f) kohaldatav **PEFC väide** dokumentatsioonis iga väitega toote kohta;
- g) **organisatsiooni PEFC tunnustatud sertifikaadi** number.

Märkus 1: sertifikaadi number on numbrite või tähtede ja numbrite kombinatsioon, mis on sertifikaadi unikaalne identifikaator.

- 5.2.2 **Organisatsioon** peab määratlema, millist tüüpi dokumentatsioonis tuuakse ära toodangu **PEFC väited**.
- 5.3 Kaubamärkide kasutus
 - 5.3.1 PEFC kaubamärkide, s.o PEFC logo ja märgised, tarneahela väited toodetel ja initsiaalid PEFC, kasutus peab olema vastavuses standardiga PEFC ST 2001, *PEFC kaubamärkide kasutus. Nõuded*.
 - 5.3.2 PEFC kaubamärkide kasutamiseks vastavalt PEFC kaubamärkide reeglitele peab **organisatsioon** PEFC Nõukogult või mõnelt teiselt **PEFC tunnustatud organilt** taotlema kehtiva kaubamärgilitsentsi.
- 5.4 Ringlussevõetud materjali osatähtsus
 - 5.4.1 **Organisatsiooni PEFC tarneahelaga** kaetud **ringlussevõetud materjali** sisaldavate toodete osas peab **organisatsioon** arvutama **ringlussevõetud materjali** osatähtsuse vastavalt standardi ISO 14021 nõuetele ja andma nõudmisel asjakohast teavet.

6 Tarneahela meetodid

6.1 Üldpõhimõtted

- 6.1.1 **PEFC tarneahela** rakendamiseks on kolm meetodit – **füüsilise eraldamise meetod, protsendimeetod ja krediidimeetod. Organisatsioon** valib sobiva meetodi vastavalt materjalivoogude ja protsesside iseloomule.
- 6.1.2 **Organisatsioon** peab käesoleva standardi tarneahela meetoditest valitud meetodit/meetodeid rakendama määratletud **PEFC tootegruppide osas**.
- 6.1.3 **PEFC tootegruppid** tuleb koostada toodetest, millel on **samaväärne sisendmaterjal**, sama mõõtühik või ühikud, mida saab teisendada ühiseks mõõtühikuks.
- 6.1.4 **Organisatsioon** peab **PEFC tootegruppide** sisendmaterjalina kasutama üksnes **PEFC-sertifitseeritud materjali ja PEFC-kontrollitud allikatest pärit materjali**.

6.2 Füüsilise eraldamise meetod

- 6.2.1 **Füüsilise eraldamise meetodit** kasutavad **organisatsioonid** peavad tagama, et erinevatesse **materjalikategooriatesse** liigitatud materjali ning materjali, mille **sertifitseeritud materjali osatähtsus** on erinev, hoitakse eraldi või selgelt eristatavana tootmise ja kauplemise kõikides etappides.

Märkus: füüsilist eraldamist võib korraldada mis tahes viisil, mis tagab, et **materjalikategooria** ja **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** saab kindlaks määrata; näiteks, eraldi ladustamise, märgistamise, toote eriliste omaduste või tootmisaja alusel.

- 6.2.2 Juhul, kui samas **PEFC tootegrupis** kasutatakse sisendmaterjale, mille **sertifitseeritud materjali osatähtsus** on erinev, peab **organisatsioon** toodangu **sertifitseeritud materjali osatähtsuseks** märkima sisendmaterjali **sertifitseeritud materjali** madalaima **osatähtsuse**.

Näide: **organisatsioon**, mis kasutab samas **PEFC tootegrupis** sisendmaterjali, milles **sertifitseeritud materjali osatähtsus on 100%, 75% and 70%** ning rakendab **füüsilise eraldamise meetodit**, võib kasutada toodangul väidet "70% PEFC-sertifitseeritud".

- 6.2.2.1 Juhul, kui **PEFC tootegrupis** kasutatakse sisendmaterjalina **PEFC-sertifitseeritud materjali** ja **PEFC-kontrollitud allikatest** pärit materjali, rakendades füüsilise eraldamise meetodit, peab **organisatsioon** toodangul kasutama väidet "**PEFC-kontrollitud allikatest**".

6.3 Protsendimeetod

- 6.3.1 **Protsendimeetodit** võib rakendada **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** arvutamiseks **PEFC-sertifitseeritud tootegruppides**, mille sisendmaterjalina kasutati sertifitseeritud ja **PEFC-kontrollitud allikatest** pärit materjali.

6.3.2 Sertifitseeritud materjali osatähtsuse arvutamine

- 6.3.2.1 **Organisatsioon** peab **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** arvutama eraldi iga **PEFC tootegrupi** osas ja iga väiteperioodi kohta kasutades järgmist valemit:

$$Cc [\%] = (j/(Vc+Vcm)) \times 100 \quad (Cc: \text{sertifitseeritud materjali osatähtsus}; Vc: \text{PEFC-sertifitseeritud materjali kogus}; Vcm: \text{PEFC-kontrollitud allikatest pärit materjali kogus})$$

Märkus: **neutraalset materjali** ei arvestata **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** arvutamisel.

6.3.2.2 **Organisatsioon** peab **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** arvutamiseks kasutama kõikide materjalide puhul ühesugust mõõtühikut. Juhul, kui arvutuste tegemise eesmärgil tuleb teha ümberarvestus ühisele mõõtühikule, kasutab **organisatsioon** ainult üldtuntud teisendustegureid ja meetodeid. Kui sobivat üldtuntud teisendustegurit ei eksisteeri, otsustab **organisatsioon** ise, millist mõistlikku ja usaldusväärset teisendustegurit kasutada.

6.3.2.3 Juhul, kui sisendmaterjal/tooted sisaldavad üksnes teatava osa **PEFC-sertifitseeritud materjali**, kasutatakse arvutusvalemis üksnes sertifitseeritud materjali kogust, mis läheb valemisse kui "**PEFC-sertifitseeritud materjal**". Ülejäänud materjal sisestatakse valemisse kui "**PEFC-kontrollitud allikatest pärit materjal**".

Näide: sisendmaterjalina kasutatakse 1t materjali, mis tarniti **PEFC väitega** "70% PEFC-sertifitseeritud" ja 1t materjali, mis tarniti **PEFC väitega** "100% PEFC-sertifitseeritud". Kasutades alapunktis 6.3.3.1 toodud valemit, saame **sertifitseeritud materjali osatähtsuseks** $Cc[\%] = ((700\text{kg} + 1000\text{kg}) / ((700 + 1000) + 300)) \times 100 = (1700 / 2000) \times 100 = 2\text{t } 85\%$ list **PEFC-sertifitseeritud materjali**.

6.3.3 **PEFC tootegrupi** kohta arvatud **sertifitseeritud materjali osatähtsust** kasutatakse **PEFC väites** "X% PEFC-sertifitseeritud" muutuva X arvulise väärtusena.

Näide: kui **PEFC tootegrupi sertifitseeritud materjali osatähtsuseks** konkreetse **väiteperioodi** kohta on arvatud 54%, võib kõiki sellesse **tootegrupi** kuuluvaid tooteid antud **väiteperioodil** müüa/üle kanda **PEFC-sertifitseeritud toodetena** kasutades **PEFC väidet** "54% PEFC-sertifitseeritud".

Märkus: käesolev standard ei määratle **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** miinimumläve nõuet, mida peaks täitma selleks, et reklaamida **PEFC-sertifitseeritud toote sertifitseeritud materjali osatähtsust PEFC väitega** "X% PEFC-sertifitseeritud". Küll aga on miinimumlävi määratletud kaubamärkide tootepealse kasutuse nõuetes PEFC kaubamärkide standardis PEFC ST 2001 Kaubamärkide reeglid.

6.3.4 **Organisatsioon** võib **protsendimeetodi** puhul kasutada **libisevat keskmist protsenti**.

6.3.5 **Organisatsioonid**, mis kasutavad **libisevat keskmist protsenti**, peavad **PEFC tootegrupi sertifitseeritud materjali osatähtsuse väiteperioodi** kohta arvutama **väiteperioodile** eelneval perioodil tarnitud materjali alusel. **Väiteperiood** ei tohi libiseva keskmise protsendi meetodi puhul ületada kolme kuud ja sisendmaterjali periood ei tohi ületada kahteist kuud.

Näide: **organisatsioon**, mis on valinud kolmekuulise **väiteperioodi** ja kaheteistkümnepäevase sisendmaterjali perioodi, arvutab **sertifitseeritud materjali osatähtsuse** järgmise kolme kuu kohta eelmise kaheteistkümnepäevase sisendmaterjali põhjal.

6.4 Krediidimeetod

6.4.1 **Krediidimeetodit** võib rakendada **PEFC-sertifitseeritud toorainest saadud krediitide ülekandmiseks PEFC-kontrollitud allikatest pärit materjalile sama PEFC tootegrupi piires**.

6.4.2 **Organisatsioon loob ja haldab krediidikontot PEFC-sertifitseeritud toorainest saadud krediidi jaoks. Krediit arvutatakse ühises mõõtühikus. Võib tekkida vajadus määrata teisendustegur(id) tooraineühikute ümberarvestamiseks toodanguühikuteks.**

6.4.3 **Krediidikontole kogunenud krediidi kogusumma ei tohi ületada viimase 24 kuu jooksul krediidikontole kantud krediidisummat. Maksimaalset 24-kuulist perioodi**

võib pikendada, kui organisatsioon suudab tõendada, et kõnealuse toote keskmine tootmisperiood on pikem kui 24 kuud.

Näide: Kui toote keskmine tootmisperiood (kaasa arvatud näiteks laagerdumine) on 36 kuud, võib **organisatsioon** pikendada 24 kuu pikkust maksimumperioodi krediidi kogumiseks 36 kuuni.

6.4.4 **Organisatsioon** rakendab **krediidimeetodit** ühe väite puhul. **Organisatsioon**, kellele saadetakse materjali **PEFC väitega** ja mõne teise sertifitseerimisskeemi väitega, kasutab koguste krediidi arvutamiseks kas kombineeritud krediiti, mis hõlmab mõlemat väidet, või ainult ühte neist väidetest.

Näide: **organisatsioon**, kes võtab vastu materjali, millel on kaks väidet, mis on seotud kahe sertifitseerimisskeemiga, loob krediidikonto mitme väite jaoks (nt PEFC-sertifitseeritud/[muu skeemi nõue]) või otsustab, milline väidetest (kas PEFC-sertifitseeritud või [muu] skeemi väide) kantakse vastavale mahukrediidi kontole.

6.4.5 **Organisatsioon** arvutab krediiti kasutades kas

a) sertifitseeritud osatähtsust ja toodangu mahtu (punkt 6.4.8) või

b) toorainet ning tooraine ja toodangu suhet (punkt 6.4.7).

6.4.6 Krediidimeetodit rakendav **organisatsioon** arvutab krediiti korrutades väiteperioodi toodangu mahu vastava väiteperioodi sertifitseeritud osatähtsusega.

Näide: Kui konkreetse **väiteperioodi tootegrupi**, mis koosneb 100 tonnist toodangust, **sertifitseeritud osatähtsus** on 54%, saab **organisatsioon** toodangu mahukrediiti 54 tonni ($100 \cdot 0,54$) ulatuses.

6.4.7 **Organisatsioon**, kes suudab tõendada tooraine ja toodangu vahelist suhet, võib krediiti arvutada otse **PEFC-sertifitseeritud toormaterjali** põhjal, korrutades **PEFC-sertifitseeritud toormaterjali** mahu tooraine ja toodangu suhtega.

Näide: Kui sisendmaterjal on **PEFC-sertifitseeritud materjali** kogus 70 m^3 (nt 100 m^3 PEFC väitega "70% PEFC-sertifitseeritud") ning tooraine ja toodangu suhe on 0,6 (nt 1 m^3 ümarpuitu annab $0,6 \text{ m}^3$ saematerjali), saab **organisatsioon** mahukrediiti 42 m^3 (s.o $70 \text{ m}^3 \times 0,60$) saematerjali ulatuses.

6.4.8 **Organisatsioon** jaotab krediidikontolt saadud krediidi krediidikontoga kaetud toodangule. Krediit jaotatakse toodangule nii, et sertifitseeritud tooted loetakse kas 100% **sertifitseeritud osatähtsusega** toodeteks või alla 100% **sertifitseeritud sisaldusega** toodeteks ja **organisatsiooni** enda künnisele vastavaks. Toodangu mahu ja toodangu **sertifitseeritud osatähtsuse** korrutamisel saadud tulemus võrdub krediidikontolt väljavõetud jaotatud krediidiga.

Näide: **Organisatsioon** võib kasutada 7 krediidiühikut, et müüa 7 ühikut 100% PEFC-sertifitseeritud või 10 ühikut 70% PEFC-sertifitseeritud.

7 Nõuetekohase hoolsuse süsteemi nõuded

7.1 Üldpõhimõtted

7.1.1 Kõikide **PEFC tootegrupi** sisendmaterjalina kasutatavate materjalide osas, välja arvatud **ringlussevõetud materjal**, peab organisatsioon rakendama nõuetekohast hoolsust vastavalt PEFC **nõuetekohase hoolsuse süsteemile** vältimaks materjalide tarnimist **vastuolulistest allikatest**, mis on määratletud käesoleva standardi lisa 1. **Nõuetekohase hoolsuse süsteemi** rakendamise tulemusena saab **organisatsioon** väita, et **PEFC tootegrupi** sisendmaterjalina kasutatavate materjalide osas esineb "mittemärkimisväärne" oht, et materjal pärineb **vastuolulistest allikatest**, ning materjal vastab mõistele "**PEFC-kontrollitud allikatest** pärit materjal

7.1.2 Juhul, kui **PEFC tootegrupis** kasutatakse üksnes **PEFC väitega** sisendmaterjali, mille tarnis **PEFC tunnustatud sertifikaadiga** kaetud **tarnija**, võib organisatsioon rakendada **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** vastavalt alltoodud nõuetele:

- a) selleks, et PEFC-sertifitseeritud ja sertifitseerimata üksused saaksid tarneahela järgnevates etappides rakendada **nõuetekohase hoolsuse süsteemi**, peab **organisatsioon PEFC väitega** edastatud materjali kohta nõudmisel andma lisa 1 alapunktis 1.2.1 nimetatud teavet. Kui **organisatsioonil** ei ole nõutud teavet, edastatakse nõue teabe andmiseks **organisatsiooni** vastavale/vastavatele **tarnijale/tarnijatele** (lisa 1 alapunkt 2.2);
- b) juhul, kui tekib **põhjendatud kahtlus** sisendmaterjali pärinemise kohta **vastuolulistest allikatest**, peab **organisatsioon** järgima lisa 1 punktis 4 toodud sätteid;
- c) **organisatsioon** peab määratlema, dokumenteerima ning täitma kohustusi ja protseduure ka **organisatsiooni PEFC tarneahelaga** mitte kaetud **metsa- ja puupõhiste materjalide/toodete** osas. Sellega tagab **organisatsioon**, et juhul, kui **organisatsioonile** on teada või kui **organisatsioonil** on tekkinud **põhjendatud kahtlus**, et **metsa- ja puupõhiseid materjalid/tooted** on pärit ebaseaduslikest allikatest (**vastuolulistest allikatest**, 3.7.a), ei lasta neid tooteid turule seni, kuni põhjendatud kahtluse põhjused on likvideeritud vastavalt lisa 1 punktile 4.

Lisa 1: PEFC nõuetekohase hoolsuse süsteemi rakendamine vastuolulistest allikatest pärit materjali tarne vältimiseks

Kohustuslik lisa

1 Üldnõuded

1.1 **Organisatsioon** peab rakendama **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** vastavalt käesoleva standardi alltoodud nõuetele, et tagada **organisatsiooni** käesoleva standardi raames läbi viidud tegevuste vastavus kohaldatavatele puiduga seotud õigusaktidele, sealhulgas kaubandus- ja tolliseadused, ning vähendada ohtu, et tarnitud materjal pärineb **vastuolulistest allikatest**.

1.2 PEFC **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** peab rakendama kogu sisendmaterjalina kasutatava **metsa- ja puupõhise materjali** osas, mis on kaetud **organisatsiooni PEFC tarneahelaga** ning kõikide **PEFC tootegruppide**, välja arvatud **ringlussevõetud materjal**, osas.

Märkus: **organisatsioon** võib PEFC **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** rakendada ka **metsa- ja puupõhise materjali** osas, mis on pärit **organisatsiooni** enda majandatud **metsadest**.

1.3 **Organisatsioon** peab PEFC **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** rakendama kolmes etapis, mis hõlmavad

- a) teabe kogumist;
- b) riskihindamist;
- c) märkimisväärse ohuga seotud tarnete haldamist.

1.4 **Organisatsioonid**, mis tarnivad ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) lisades I kuni III nimetatud liikidelt pärit toormaterjali, peavad kohaldama asjakohaseid CITESiga seotud õigusakte.

2 Juurdepääs teabele

2.1 PEFC **nõuetekohase hoolsuse süsteemi** rakendamiseks peab **organisatsioon** oma **tarnijatelt** saama alljärgneva teabe:

- a) tarnitavas materjalis/tootes sisalduvad puuliigid või nimekiri potentsiaalselt sisalduvatest puuliikidest, sealhulgas liikide tavanimetus ja /või teaduslik nimetus, kui see on asjakohane;
- b) materjali ülestöötamise riik ning riigi administratiivüksus ja/või ülestöötamisluba, kui see on asjakohane.

Märkus 1: liikide teaduslikud nimetused on nõutavad juhul, kui tavanimetuse kasutamisel võib tekkida oht, et liike määratletakse valesti.

Märkus 2: liikide kaubanduslikku nimetust peetakse samaväärseks tavanimetusega juhtudel, kui kõikide kaubandusliku nimega liikide puhul esineb samaväärne oht pärineda **vastuolulistest allikatest**.

Märkus 3: juurdepääs teabele, mis puudutab materjali pärinemist riigi teatavast administratiivüksusest, on vajalik juhul, kui ühe riigi administratiivüksused ei ole **vastuoluliste allikatega** seotud ohu osas samaväärsed.

Märkus 4: mõiste "ülestöötamisluba" viitab lepingule, mis annab õiguse materjal üles töötada konkreetsel geograafiliselt määratletud **metsamaal**.

Märkus 5: mõistele riik/administratiivüksus viidatakse käesolevas punktis kui riigile või riigi administratiivüksusele, kust materjal/toode pärineb või kus on väljastatud materjali/toote ülestöötamisluba.

- 2.2 Selleks, et PEFC-sertifitseeritud ja sertifitseerimata üksused saaksid tarneahela järgnevates etappides rakendada **nõuetekohase hoolsuse süsteemi**, peab **organisatsioon PEFC väitega** edastatud materjali kohta nõudmisel andma käesoleva lisa alapunktis 2.1 nimetatud teavet. Kui **organisatsioonil** ei ole nõutud teavet, edastatakse nõue teabe andmiseks **organisatsiooni** vastavale **tarnijale/vastavatele** tarnijatele.

3 Riskihindamine

- 3.1 **Organisatsioon** peab läbi viima riskihindamise eesmärgiga hinnata, kas esineb oht, et **organisatsiooni PEFC tarneahelaga** kaetud sisendmaterjalina kasutatavate **metsa- ja puupõhiste materjalide** toorainet tarnitakse **vastuolulistest allikatest**. Riskihindamist ei teostata **PEFC väitega** tarnitud materjalide/toodete osas, kui need on tarninud **PEFC tunnustatud sertifikaadiga** tarnija, sest sellise materjali puhul hinnatakse ohtu, et see pärineb **vastuolulistest allikatest**, „mittemärkimisväärseks”.
- 3.2 **Organisatsiooni** riskihindamise tulemusena tuleb materjal klassifitseerida kas „mittemärkimisväärse” või „märkimisväärse” ohu kategooriasse.
- 3.3 **Organisatsiooni** riskihindamine peab põhinema alltoodud tabelites 1-3 kirjeldatud indikaatoritel, mis on seotud puidu päritolu ja tarneahela tasandil seotud ohtudega.
- 3.4 Juhul, kui **organisatsiooni** teostatud riskihindamise tulemusena määratletakse tabelis 1 toodud indikaatorite olemasolu, võib **organisatsioon** materjali **vastuolulistest allikatest** pärinemise ohu klassifitseerida “mittemärkimisväärse” ilma, et peaks läbi viima riskihindamist tabelites 2 ja 3 toodud indikaatorite osas.
- 3.5 Juhul, kui **organisatsiooni** teostatud riskihindamise tulemusena ei tuvastata tabelis 1 toodud indikaatorite olemasolu, tuleb jätkata riskihindamist tabelites 2 ja 3 toodud indikaatorite põhjal. Kui tuvastatakse tabelites 2 ja 3 toodud mis tahes indikaatori olemasolu, peab **organisatsioon** tarnitud materjali **vastuolulistest allikatest** pärinemise ohu klassifitseerima “märkimisväärse”.
- 3.6 Kui tabelites 2 ja 3 toodud ühegi indikaatori olemasolu ei tuvastata, võib **organisatsioon** tarnitud materjali **vastuolulistest allikatest** pärinemise ohu klassifitseerida “mittemärkimisväärse” ja lõpetada riskihindamise.

Tabel 1: Mittemärkimisväärsele ohule viitavad indikaatorid

Indikaatorid	
a)	Deklaratsioon varude sertifitseerimise kohta metsasertifitseerimise skeemi alusel (mõni teine skeem peale PEFC tunnustatud skeemi), mida tõendab kolmanda osapoole väljastatud metsamajandamise sertifikaat, tarneahela sertifikaat või puitkiu tarneahela sertifikaat. Sertifitseerimine hõlmas ka vastuoluliste allikatega seotud ohu hindamist.
b)	Varusid on kontrollitud valitsusasutused või valitsusvälised organisatsioonid või on varud läbinud litsentseerimise protseduuri (mõni muu süsteem peale metsasertifitseerimise skeemi), mis hõlmas ka vastuoluliste allikatega seotud ohu hindamist.
c)	Varud on tõendatud dokumentatsiooniga, kus on selgelt määratletud järgmised aspektid: <ul style="list-style-type: none"> i. Riigis, kus teostati metsaraie ja/või riigi administratiivüksuses, kus puit üles töötati, oli rahvusvahelise korrupsioonivastase organisatsiooni <i>Transparency International</i> viimane korrupsioonitaju indeks kõrgem kui 50 või <i>World Justice Project</i> koostatud värskeima õigusriigi indeksi kohaselt kõrgem kui 0,5 punkti; ja ii. toote kaubanduslik nimetus ja toote liik ning puuliikide tavanimetused ja teaduslikud nimetused, kui need on asjakohased; ja iii. kõik tarnijad tarneahelas; ja iv. metsamaa, kust pärineb tarne tooraine; ja v. dokumendid, sealhulgas lepingud ja organisatsiooni enda deklaratsioonid või muu usaldusväärne teave, mis tõendab, et tooted ei pärine vastuolulistest allikatest.

Tabel 2: Päritolu tasandil^{2,3} märkimisväärsele riskile viitavad indikaatorid

<p>a) Tegevused, mis ei vasta metsamajanduse suhtes kohaldatavatele kohalikele, riiklikele või rahvusvahelistele õigusaktidele, sealhulgas õigusaktidele, mis sätestavad muu hulgas, kuid mitte ainult, metsamajandamisvõtted; loodus- ja keskkonnakaitse; kaitstavad ohustatud liigid; põlisrahvaste, kohalike kogukondade või teiste mõjutatud huvirühmade kinnisvara, maaomandi- ja maakasutusõiguse; tervisekaitse ja tööohutuse teemad; korruptsiooni ärahoidmise ning kohaldatavate tasude ja maksude tasumise.</p>
<p>i. Rahvusvahelise korruptsioonivastase organisatsiooni <i>Transparency International</i> viimane korruptsioonitaju indeks riigis oli madalam kui 50 või <i>World Justice Project</i> koostatud värseima õigusriigi indeksi kohaselt madalam kui 0,5 punkti⁴.</p>
<p>ii. Riik/administratiivüksus on tuntud kui riik, kus metsasektori valitsemise ja seaduste jõustamise tase on madal.</p>
<p>iii. Materjalis/tootes sisalduvate puuliikide kohta on teada, et antud riigis/administratiivüksuses pärinevad need valdavalt tegevustest, mida seostatakse mõistega vastuolulised allikad (a) või (b).</p>
<p>iv. Antud riigis on kehtestatud ÜRO, ELi või siseriiklike sanktsioone, mis piiravad kõnealuste metsa- ja puupõhiste toodete ekspordi/importi.</p>
<p>b) Tegevused, mille käigus ei säilitata metsade võimet jätkusuutlikult toota mitmesuguseid puidulisi ja mittepuidulisi metsasaadusi ning osutada jätkusuutlikult teenuseid, või mille tulemusena raiemahud ületavad metsade jätkusuutlikkuse taseme.</p>
<p>i. Avalikult kättesaadavate andmete, näiteks FAO metsaresursside hindamised, kohaselt ületab tarnete päritoluriigis/administratiivüksuses aastane tööstusliku ümarpuidu raiemaht metsatagavara aastase juurdekasvu.</p>
<p>c) Tegevused, mille käigus ei säilitata, kaitsta ega suurendata bioloogilist mitmekesisust maastiku ökosüsteemi, liikide ega geneetilisel tasandil.</p>
<p>d) Tegevused, mille käigus ei määratleta, kaitsta, hoita ega jäeta kõrvale ökoloogiliselt tähtsaid metsaalasid.</p>
<p>i. Keskkonnaindeksi (<i>The Environmental Performance Index - EPI</i>) punktisumma "Bioloogiline mitmekesisus ja elupaik" eest on madalam kui 50. Kui kõnealuse riigi kohta pole keskkonnaindeksit määratud, võib kasutada teisi indikaatoreid, näiteks mõiste vastuolulised allikad alalõikudes c ja d toodud aspekte koos usaldusväärsete tõenditega õigusaktide täitmise kohta (nt <i>Transparency International</i> korruptsioonitaju indeks >50 või <i>World Justice Project</i> õigusriigi indeks >0,5).</p>
<p>e) Tegevused, kus toimub metsa muutmine mittemetsamaaks, mis ei kuulu põhjendatud juhtumite hulka. Metsa muutmine mittemetsamaaks on põhjendatud, kui see:</p>
<p>i. on kooskõlas riikliku ja piirkondliku maakasutuse ja metsamajandamise poliitika ja seadustega;</p>
<p>ii. ei avalda kahjulikku mõju ökoloogilise tähtsusega metsaaladele, kultuurilise või sotsiaalse tähtsusega aladele või teistele kaitsealadele;</p>
<p>iii. ei hävita märkimisväärselt suure süsinikuaruga alasid ning</p>
<p>iv. annab panuse pikaajaliste kaitsealade, majanduslike ja/või sotsiaalsete hüvede loomisse.</p>
<p>i. Avalikult kättesaadavate andmete ja teabe, näiteks FAO teabematerjali põhjal on selgunud, et riigi/administratiivüksuse metsamaa netopindala on viimase kümne aasta jooksul vähenenud enam kui 1%.</p>

² Read a) - i) on **vastuolulistele allikatele** viitavad kriteeriumid mõistete alapunktis 3.7. Iga kriteeriumi kohta on toodud indikaatorid (tähistatud i, ii, iii jne), mida kasutatakse antud kriteeriumiga seotud riski hindamiseks. Kui antud kriteeriumi kohta on nimetatud rohkem kui üks indikaator, võetakse arvesse kõiki indikaatoreid.

³ Näiteid toodud viidete kohta ja täpsema kirjelduse leiab standardi PEFC GD 2001 "Metsapõhiste toodete tarneahel. Kasutusjuhend" viimases väljaandest.

⁴ Nimetatud indeksid ei pruugi alati kehtida metsanduse kontekstis. Juhul, kui leitakse sobivamad indeksid, võib neid kasutada eelneval kokkuleppel PEFC Nõukoguga. Sel juhul lisatakse alternatiivsed indeksid tarneahela juhenditesse.

⁵ EPI koostavad Yale'i ülikool ja Columbia ülikool koostöös Maailma Majandusfoorumiga. <https://epi.yale.edu/about-epi>

ii. Kätesaadavate andmete ja teabe, näiteks FAO teabematerjali põhjal ületab riigis/administratiivüksuses mittemetsamaa netopindala suurenemine (metsade muutmisel metsaistandikeks) metsamaa pindala suurenemise antud riigis/administratiivüksuses.
f) Tegevused, mida ei viida läbi Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1998. aasta deklaratsiooni aluspõhimõtete ja õiguste kohta tööl vaimus.
i. Põhjendatud uuringud tõendavad, et ILO 1998. aasta deklaratsiooni aluspõhimõtete ja õiguste kohta tööl antud riigis ei austata.
g) Tegevused, mida ei viida läbi ILO põlisrahvaste ja hõimurahvaste 2007. aasta deklaratsiooni vaimus.
i. Põhjendatud uuringud tõendavad, et antud riigis ei viida läbi tegevusi ILO põlisrahvaste ja hõimurahvaste 2007. aasta deklaratsiooni vaimus.
h) Konfliktne puit.
i. Avalikkusele kättesaadavate andmete, näiteks haavatavuse indeksi põhjal on teada, et riigis/administratiivüksuses domineerivad relvakonfliktid.
i) Geneetiliselt muundatud puud.
i. Avalikkusele kättesaadavate andmete põhjal on teada, et antud riigis/administratiivüksuses lastakse turule geneetiliselt muundatud metsa- ja puupõhiseid organisme.

Tabel 3: Märkimisväärsele riskile viitavad indikaatorid tarneahela tasandil

Indikaatorid
a) Riigid/administratiivüksused, kuhu tooteid on tarnitud, on tundmatud.
b) Tootes kasutatud liigid on tundmatud.
c) Tõendid tarneahelas osaleva mis tahes ettevõtte ebaseaduslikust tegevusest, mis puudutab vastuolulisi allikaid .

- 3.7 Riskihindamine tuleb läbi viia iga **tarnija** või **tarnijate** esimese tarne kohta vastavalt käesoleva lisa alapunktis 2.1 toodud aspektidele ning rakendades eeltoodud tabelites 1-3 nimetatud indikaatoreid.

Märkus: juhul, kui alapunktis 2.1 nõutud teave on sama piirkonna **tarnijate** tarnete osas ühesugune ning tarnetele kehtivad tabelites 1-3 nimetatud kriteeriumidest ühesugused kriteeriumid, võib riskihindamist käsitleda kogu piirkonna hindamisena.

- 3.8 **Organisatsioon** peab pidevalt uuendama teavet, mis puudutab iga üksiku **tarnija** ja samasugustele tingimustele vastavate **tarnijate** riskihindamisega seotud materjale, võttes aluseks käesoleva lisa alapunktis 2.1 nimetatud aspektid ja tabelites 1-3 toodud indikaatorid.
- 3.9 Riskihindamine tuleb läbi vaadata vähemalt kord aastas ja viia vajadusel sisse muudatused. Riskihindamine tuleb uuesti läbi vaadata ka juhul, kui käesoleva lisa punkti 2.1 mis tahes aspekti osas on toimunud muudatus.

4 Põhjendatud kahtlus

- 4.1 **Organisatsioon** peab tagama asjaolude selgitamise niipea, kui tekib **põhjendatud kahtlus organisatsiooni nõuetekohase hoolsusega** hõlmatud materjali

potentsiaalse pärinemise kohta **vastuolulistest allikatest**, alustades uurimist mitte hiljem kui kümne tööpäeva jooksul **põhjendatud kahtluse** tekkimist.

- 4.2 Juhul, kui **organisatsiooni** läbiviidava uurimisega ei suudeta kahtlust hajutada, tuleb vastava materjali **vastuolulistest allikatest** pärinemise riski määratleda „märkimisväärseks” ning käsitleda seda vastavalt käesoleva lisa punktile 5.

5 Märkimisväärse riskiga tarnete haldamine

5.1 Üldpõhimõtted

- 5.1.1 **Organisatsioon** peab nõudma **tarnijalt**, kelle tarnete osas on määratletud „märkimisväärne risk”, lisateavet ja tõendeid, mis võimaldaks **organisatsioonil** tarneid määratleda „mittemärkimisväärse riskiga” tarnetena. **Organisatsioon** nõuab, et tarnija:

- a) edastaks **organisatsioonile** vajalikku teavet, mis võimaldaks kindlaks määrata metsamaa(d), kust pärineb toormaterjal, samuti kogu tarneahela, mis on seotud „märkimisväärse riskiga” tarnetega.
- b) võimaldaks **organisatsioonil** teostada teise või kolmanda osapoole kontrolli **tarnija** tegevuse osas, samuti kontrollida tarneahela eelmiste **tarnijate** tegevusi.

Märkus: neid protseduure võib läbi viia näiteks lepingute alusel või **tarnija** kirjalikul nõusolekul.

- 5.1.2 **Organisatsioon** peab koostama programmi, mille alusel teine või kolmas osapool kontrollib „märkimisväärse riskina” klassifitseeritud tarneid. Kontrolliprogramm koosneb järgmistest tegevustest:

- a) määratletakse kogu tarneahel ja metsamaa(d), kust pärineb tarne toormaterjal;
- b) kohapealne inspekteerimine, kui see on vajalik;
- c) vastavate parandusmeetmete rakendamine.

5.2 Tarneahela määratlemine

- 5.2.1 **Organisatsioon** peab nõudma kõikidelt „märkimisväärse riskiga” tarnete **tarnijatelt** üksikasjalikku teavet kogu tarneahelast ja metsamaa(de)st, kust pärineb tarne toormaterjal.

- 5.2.2 Juhtudel, kus tarne hindamisel tõendatakse, et tarne vastab tabelis 1 toodud indikaatoritele, võib tarne juba hindamise esimeses etapis klassifitseerida „mittemärkimisväärse riskina” ilma, et **organisatsioon** peaks hindama kogu tarneahelat metsamaani välja. See ei kehti juhul, kui on tekkinud **põhjendatud kahtlus**, mida käsitletakse lisa 1 punkti 4 kohaselt.

- 5.2.3 Edastatud teave peab olema piisav selleks, et **organisatsioon** saaks planeerida ja teostada kohapealseid kontrole.

5.3 Kohapealne kontroll

- 5.3.1 **Organisatsiooni** kontrolliprogramm peab hõlmama „märkimisväärse riskiga” tarnete **tarnijate** tegevuse kohapealse kontrolli läbiviimist. **Organisatsioon** võib kohapealset kontrolli teostada ise (teise osapoole kontroll) või lasta see organisatsiooni nimel läbi viia kolmandal osapoolel. **Organisatsioon** võib kohapealse kontrolli asendada dokumentatsiooni läbivaatamisega, kui dokumentatsioon annab piisava kindluse, et materjal ei pärine **vastuolulistest allikatest**.

- 5.3.2 **Organisatsioon** peab tõendama, et kontrolli teostaval personalil on piisavad teadmised ja pädevus kohaliku äritegevuse, kultuuri- ja sotsiaalsete tavade, kohaldatavate lepingute, konventsioonide, õigusaktide, seaduste reguleerimisala ja jõustamise

valdkondades, mis on asjakohased „märkimisväärse riskiga” tarnete päritolu ning määratletud riskide osas.

5.3.3 **Organisatsioon** moodustab **tarnija** „märkimisväärse riskiga” tarnetest valimi, mida kontrolliprogrammi raames hinnatakse. Sama **tarnija** ühesugused tarded loetakse üheks tarneks. Iga-aastase valimi suurus peab olema vähemalt ruutjuur „märkimisväärse riskiga” tarnete arvust aastas: ($y=\sqrt{x}$), ümardatuna lähima täisarvuni. Juhul, kui eelmised kohapealsed kontrollid osutusid käesoleva dokumendi eesmärkide täitmise osas tõhusaks, võib valimi suurus vähendada: $y=0.8 \sqrt{x}$, ümardatuna lähima täisarvuni.

5.3.4 Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse:

- a) otsest **tarnijat** ja kõiki eelmisi **tarnijaid** tarneahelas, et hinnata, kas **tarnija** väited toormaterjali pärinemise kohta vastavad nõuetele ning
- b) metsaomanikku/metsamajandajat, kelle metsamaalt pärineb tarne toormaterjal, või mõnda teist osapoolt, kes vastutab metsamajandamistegevuste eest antud metsamaal, et hinnata nende tegevuste vastavust seadustest tulenevatele nõuetele.

5.4 Parandusmeetmed

5.4.1 **Organisatsioon** peab koostama protseduurid parandusmeetmete rakendamiseks **organisatsiooni** kontrolliprogrammi raames tuvastatud **tarnijate** mittevastavuste likvideerimiseks.

5.4.2 Parandusmeetmete valik peab põhinema hinnangul, kui tõsine on oht, et puit või puittooted pärinevad **vastuolulistest allikatest**. Parandusmeetmed peavad sisaldama vähemalt üht või enam alljärgnevatest meetmetest:

- a) määratletud riski selge kirjeldus ning nõue rakendada määratletud riski ohjamiseks meetmeid konkreetse aja jooksul, et vältida **vastuolulistest allikatest** pärineva puidu või puittoodete tarnimist **organisatsioonile**;
- b) **tarnijatelt** nõutakse, et nad määratleksid riskileevendusmeetmed, mis tagaksid metsamaadel toimuvate tegevuste vastavuse seadustest tulenevatele nõuetele või teabe tõhusa edastamise tarneahelas;
- c) mis tahes puidu- või puittoodete lepingu või tellimuse tühistamine või peatamine seniks, kuni **tarnija** suudab tõendada, et vajalikud riskileevendusmeetmed on tarvitusele võetud.

6 Turule mittelaskmine

6.1 Teadmata allikatest või **vastuolulistest allikatest** pärit **metsa- ja puupõhist materjali** ei tohi lisada **PEFC tootegruppi**.

6.2 Turule ei tohi lasta **organisatsiooni PEFC tarneahelaga** mitte kaetud **metsa- ja puupõhist materjali**, mis **organisatsioonile** teadaolevalt pärineb ebaseaduslikest allikatest (**vastuolulistest allikatest**, 3.7a).

6.3 Kui **organisatsioonil** on tekkinud **põhjendatud kahtlus**, et **metsa- ja puupõhine materjal**, mis ei ole kaetud **organisatsiooni PEFC tarneahelaga**, pärineb ebaseaduslikest allikatest (**vastuolulistest allikatest**, 3.7a), ei tohi materjali turule lasta niikaua, kuni kahtlus on käesoleva lisa punkti 4 kohaselt hajutatud.

Lisa 2. Tarneahela standardi rakendamine mitme tegevuskohaga organisatsioonides

Kohustuslik lisa

1 Sissejuhatus

Käesolev lisa on koostatud juhendina **PEFC tarneahela** nõuete täitmiseks **organisatsioon**is, millel on tegevuskohtade võrgustik. Juhendi eesmärk on esiteks, tagada hindamise tulemusena piisav kindlustunne tarneahela nõetele vastavuse osas; teiseks, tagada tarneahela sertifitseerimise praktilisus ja tõhusus nii majanduslikest kui ka tegevuslikest aspektidest lähtuvalt. **Mitme tegevuskohaga organisatsiooni** sertifitseerimine võimaldab ka tarneahela rakendamist ja sertifitseerimist grupis, kuhu tavaliselt kuuluvad väikesed sõltumatud ettevõtted.

Käesolev lisa hõlmab üksnes nõudeid, mis puudutavad tarneahela nõuete täitmist ning on kohaldatavad mitme tegevuskohaga **organisatsioon**is.

2 Mitme tegevuskohaga organisatsiooni sobivuskriteeriumid

2.1 **Mitme tegevuskohaga organisatsioon** on **organisatsioon**, millel on keskne juhtimissüsteem, mida tavaliselt (ja edaspidi käesolevas dokumendis) nimetatakse peakontoriks, ning kus planeeritakse, kontrollitakse ja juhitakse teatud tegevusi. Organisatsioonil on võrgustik harukontoritest või filiaalidest (tegevuskohtadest), kus neid tegevusi osaliselt või täies mahus ellu viiakse.

2.2 **Mitme tegevuskohaga organisatsioon** ei pea olema eraldiseisev üksus, kuid kõik tegevuskohad peavad olema peakontoriga õiguslikus või lepingulises suhtes ning kuuluma ühisesse tarneahelasse, mille üle peakontor teostab pidevat järelevalvet. See tähendab, et peakontoril on vajadusel õigus igas tegevuskohas rakendada parandusmeetmeid. Viimati nimetatud asjaolu tuleks ka peakontori ja tegevuskohtade vahelises lepingus sätestada, kui see on asjakohane.

2.3 **Mitme tegevuskohaga organisatsioon** võib hõlmata:

- a) **organisatsioone**, mis tegutsevad frantsiisi alusel, või ettevõtteid, mille puhul tegevuskohad on seotud ühise omaniku, juhtimise või mõne muu organisatsioonilise seose kaudu;
- b) individuaalsetest juriidilistest ettevõtetest koosnevaid grappe, mis on loodud ja tegutsevad tarneahela sertifitseerimise eesmärgil (tootjate grupp).

Märkus: liikmelisus ühingus ei hõlma mõistet "juhtimine või muu organisatsiooniline seos".

2.4 Tootjate grupp on tavaliselt väikestest iseseisvatest ettevõtetest koosnev võrgustik, mis on moodustatud tarneahela sertifikaadi taotlemiseks ja hoidmiseks. Peakontoriks võib olla asjakohane kaubandusühing või mõni muu vastavate kogemustega juriidiline üksus, mille grupp tulevasi liikmeid on määranud eelnimetatud funktsiooni täitma, või mis pakub grupile teenust, mille osutamise korraldamine on vajalik käesoleva standardi eesmärkide täitmiseks ja ühtsuse hoidmiseks. Peakontorit võib juhtida ka üks grupiliige.

Märkus: peakontorit võib tootjate grupi puhul nimetada "grupiüksus" ja tegevuskohti "grupiliikmed".

2.5 Tegevuskoht on koht, kus viiakse läbi **organisatsiooni** tarneahelaga seotud tegevusi.

- 2.6 Tootjate grupis võivad osaleda üksnes tegevuskohad, mis asuvad ühes riigis ja
- a) kus ei ole rohkem kui 50 töötajat (või 50le täiskohaga töötajale vastavat töötajat) ja
 - b) mille maksimaalne käive on 10 000 000 eurot või sellele vastav käive.

3 Mitme tegevuskohaga organisatsioonile esitatavad nõuded

3.1 Üldpõhimõtted

3.1.1 **Organisatsiooni** tarneahel peab olema keskse juhtimisega ning peakontor peab hindama tarneahela toimimist. Kõiki asjakohaseid tegevuskohti (sh peakontorit) tuleb hinnata **organisatsiooni** siseauditi programmi raames. Tegevuskohti peab selle programmi põhjal hindama ka enne, kui sertifitseerimisasutus hakkab teostama omapoolset hindamist.

3.1.2 Hindamine peab tõendama, et **organisatsiooni** peakontor on tarneahela loonud vastavalt käesolevale standardile ning et kogu **organisatsioon** (sealhulgas kõik tegevuskohad) vastab käesoleva standardi nõuetele.

3.1.3 **Organisatsioon** peab suutma tõendada oma võimet koguda andmeid kõikidest tegevuskohtadest, sealhulgas peakontorist, ning neid analüüsida, samuti võimet viia sisse muudatusi tegevuskohtade tarneahelas, kui see on vajalik.

3.2 Peakontori funktsioon ja ülesanded

3.2.1 Peakontor:

- (a) esindab **mitme tegevuskohaga organisatsiooni** sertifitseerimisprotsessis, sealhulgas vastutab teabe jagamise ja sertifitseerimisasutusega suhtlemise eest;
- (b) esitab avalduse sertifitseerimiseks ja määratleb sertifitseerimisulatus, sealhulgas koostab osalevate tegevuskohtade nimekirja;
- (c) tagab lepingu sõlmimise sertifitseerimisasutusega;
- (d) esitab sertifitseerimisasutusele palve sertifitseerimisulatus suurendamiseks või vähendamiseks määratledes osalevate tegevuskohtade sertifitseerimisulatus;
- (e) kohustub kogu organisatsiooni nimel looma tarneahela ja tagama selle järjepideva toimimise vastavalt käesoleva standardi nõuetele;
- (f) varustab kõiki tegevuskohti teabe ja juhistega, mis on vajalikud tarneahela tõhusaks rakendamiseks ja järjepidevaks toimimiseks vastavalt käesolevale standardile. Peakontor varustab tegevuskohti alljärgneva teabega või tagab alltoodud teabele juurdepääsu:
 - koopia käesolevast standardist ja mis tahes juhendid, mis on seotud käesoleva standardi nõuete täitmisega;
 - PEFC kaubamärgid ja mis tahes juhendid, mis on seotud kaubamärkide kasutamisega;
 - peakontori juhtimissüsteem **mitme tegevuskohaga organisatsiooni** juhtimiseks;
 - sertifitseerimisasutusega sõlmitud lepingu tingimused, mis on seotud sertifitseerimisasutuse või akrediteerimisasutuse juurdepääsuga tegevuskoha dokumentatsioonile ja seadmetele hindamise ja järelevalve teostamise eesmärgil, ning tegevuskohtadega seotud teabe avaldamisega kolmandatele osapooltele;
 - mitut tegevuskohta hõlmava sertifikaadi puhul tegevuskohtade vastastikuse vastutuse põhimõtte selgitus;
 - siseauditi programmi raames läbi viidud hindamise ning sertifitseerimisasutuse esmase auditi ja järelevalveauditi tulemused ning igale tegevuskohale kohaldatavad vastavad parandus- ja ennetusmeetmed;
 - mitut tegevuskohta hõlmav sertifikaat ja mis tahes selle osa, mis on seotud sertifikaadi ulatuse ja tegevuskohtade katvusega;

Märkus: mõiste "vastastikune vastutus" tähendab seda, et kui ühes tegevuskohas või peakontoris tuvastatakse mittevastavus, võidakse parandusmeetmete rakendamist nõuda kõikides tegevuskohtades või suurendada siseauditite sagedust või tühistada mitme tegevuskoha sertifikaat.

- (g) tagab organisatsioonilise või lepingulise seotuse kõikide tegevuskohtadega, mis peab hõlmama tegevuskohtade kohustust tagada tarneahela rakendamine ja järjepidev toimimine vastavalt käesolevale standardile. Peakontor sõlmib lepingu või koostab mõne muu kokkuleppe kõikide tegevuskohtadega, mis sisaldab peakontori õigust rakendada ja jõustada mis tahes parandus- või ennetusmeetmeid ning algatada tegevuskoha välja arvamist sertifikaadi ulatusest juhul, kui on tuvastatud mittevastavus käesolevale standardile;
- (h) koostab protseduurid **mitme tegevuskohaga organisatsiooni** juhtimiseks;
- (i) säilitab dokumentatsiooni, mis tõendab peakontori ja tegevuskohtade vastavust käesoleva standardi nõuetele;
- (j) täidab siseauditi programmi vastavalt alapunktile 3.2.2;
- (k) vaatab läbi peakontori ja tegevuskohtade nõuetele vastavuse, sealhulgas siseauditi programmi läbiviimise tulemused ja sertifitseerimisasutuse esmase auditi ja järelvalveauditite tulemused, kehtestab vajadusel parandus- ja ennetusmeetmete rakendamise ning hindab parandusmeetmete rakendamise tõhusust.

3.2.2 Siseauditi programm

3.2.2.1 Siseauditi programm hõlmab:

- (a) kõikide tegevuskohtade auditit (sealhulgas keskse juhtimissüsteemi auditit), mis viiakse läbi kohapeal või kaugmeetodil juhul, kui tarneahela protseduuride täitmise tõendamise kaugmeetodil on kulutõhus. Siseaudit viiakse läbi enne, kui sertifitseerimisasutus alustab esmase auditi läbiviimist;
- (b) iga uue tegevuskoha auditit enne, kui sertifitseerimisasutus alustab auditi läbiviimist sertifitseerimisulatus suurendamiseks;

3.3 Tegevuskohtade funktsioon ja ülesanded

Mitme tegevuskohaga organisatsiooniga seotud tegevuskohad on kohustatud:

- (a) täitma tarneahela nõudeid ja tagama tarneahela järjepideva toimimise vastavalt käesolevale standardile;
- (b) sõlmima peakontoriga lepingu, kohustades muu hulgas tagama vastavuse tarneahela nõuetele ja teistele kohaldatavatele sertifitseerimise nõuetele;
- (c) edastama peakontori või sertifitseerimisasutuse nõudmisel viivitamatult asjakohaseid andmeid, dokumentatsiooni või muud teavet, mis on seotud ametlike auditite või teiste asjaoludega;
- (d) olema täielikult koostööaltid ja abivalmis võimaldamaks peakontoril läbi viia siseauditeid ning sertifitseerimisasutusel auditeid, ning tagama juurdepääsu tegevuskohtade sisseseadetele;
- (e) rakendama peakontori määratletud asjakohaseid parandus- ja ennetusmeetmeid.

4 Mitme tegevuskohaga organisatsiooni vastutusvaldkond käesoleva standardi nõuete täitmisel

Standardi nõuded	Peakontor	Tegevuskoht
Tarneahela protseduurinõuded – füüsilise eraldamise meetod		Jah
Tarneahela protseduurinõuded – protsendimeetod		jah
Tarneahela protseduurinõuded – krediidimeetod		Jah
Juhtimissüsteeminõuded		
Õigused ja kohustused	Jah	Jah
Üldvastutus	Jah	Jah
Tarneahelaga seotud õigused ja kohustused	Jah (kehtib d ja e kohta)	Jah
Dokumenteeritud protseduurid	Jah (kehtib a, e ja f kohta)	Jah
Dokumenteerimine	Jah (kehtib f ja g kohta)	Jah
Ressursside haldamine		
Inimressursid / personal	Jah (ainult pakutud tegevuste kohta)	Jah
Tehnilised vahendid		
Järelevalve ja kontroll	Jah	Jah
Kaebused	Jah	Jah